

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษามีบทบาทและความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม การศึกษาจะเป็นพื้นฐานในการคิดพัฒนาตนเองให้ทันต่อสังคมโลก และสามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุข เมื่อพิจารณาบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 พบว่า รัฐธรรมนูญได้กำหนดนโยบายด้านการศึกษาไว้ใน มาตราที่ 80 ซึ่งกำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐในการที่จะต้องพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ การพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช. 2550 : 23-24)

การจัดการศึกษาของประเทศเป็นภาระหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการที่จะต้องเน้นการจัดการศึกษาของประเทศให้มีคุณภาพ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 แทนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 โดยกำหนดเงื่อนไขให้โรงเรียนต้นแบบเริ่มใช้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2552 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 4 และใช้ให้ครบทุกชั้นเรียนตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 สำหรับโรงเรียนทั่วไป ให้เริ่มใช้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 4 และใช้ให้ครบทุกชั้นเรียน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2555 เป็นต้นไป (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 2)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรอิงมาตรฐานที่กำหนดควิตยทัศน์ สมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด หลักสูตรนี้มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุลค่านึงถึงหลักการพัฒนาทางสมองและทพปัญญา กำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้จะระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนั้นมาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญใน

การขับเคลื่อนการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่าต้องการอะไร จะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร รวมทั้งยังเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก รวมทั้งการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา และการทดสอบระดับชาติ ในแต่ละมาตรฐานการเรียนรู้จะประกอบไปด้วยตัวชี้วัด ตัวชี้วัดเหล่านี้จะระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน และเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อตรวจสอบคุณภาพของผู้เรียน

วาสนา ประवालฤกษ์ (2543 : 12) กล่าวว่า กระบวนการทางการศึกษามีพื้นฐานที่สำคัญ 3 องค์ประกอบ คือ จุดประสงค์การเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล การเรียนการสอน ถ้าขาดองค์ประกอบใดหรือองค์ประกอบใดขาดความสมดุลกับองค์ประกอบอื่น ย่อมทำให้กระบวนการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่ไม่สมบูรณ์ โดยเฉพาะการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ซึ่งถือเป็นรากฐานสำคัญของกระบวนการเรียนการสอนทั้งหมด

การวัดและการประเมินผลการศึกษา มีจุดมุ่งหมายสำคัญ คือ มุ่งหาคำตอบว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ อันเป็นผลสืบเนื่องจากการเรียนรู้ ดังนั้นการวัดและการประเมินผลการศึกษา จึงต้องใช้วิธีการที่หลากหลายเน้นการปฏิบัติให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนและสามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปในกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการประเมินความประพฤติ พฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและผลงานจากโครงการหรือแฟ้มสะสมผลงานผู้ใช้ผลการประเมินในระดับชั้นเรียนที่สำคัญ คือ ผู้เรียน ผู้สอน พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วิธีการ และเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อให้สะท้อนภาพเป็นภาพสัมฤทธิ์ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผู้เรียนจะทราบลำดับความก้าวหน้า ความสำเร็จของคนครูผู้สอนจะเข้าใจความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน แต่ละกลุ่มสามารถเข้าใจในระดับคะแนนหรือจัดกลุ่มผู้เรียนรวมทั้งประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเองได้ ขณะเดียวกัน พ่อ แม่ ผู้ปกครองจะได้ทราบระดับความสำเร็จของผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 36)

การวัดและการประเมินผลเป็นกิจกรรมหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน โดยเป็นหน้าที่โดยตรงของครูผู้สอนทุกระดับและประเภทการศึกษาที่ต้องดำเนินการวัดและประเมินผลผู้เรียนทุกคน เพื่อตรวจสอบความสามารถ และขณะเดียวกันก็เป็นการตรวจสอบประสิทธิภาพ

ในการสอนของครูผู้สอนด้วย ในการดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนนั้นควรยึดหลักดังนี้ นอกจากครูผู้สอนจะต้องดำเนินการตามระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนของแต่ละสถานศึกษาแล้ว ยังต้องคำนึงถึงความถูกต้อง ความเป็นธรรม และดำเนินการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผลการวัดและประเมินผลสามารถสะท้อนศักยภาพของผู้เรียน ได้ตรงความเป็นจริงมากที่สุด และเกิดข้อผิดพลาดต่าง ๆ น้อยที่สุด

การวัดและประเมินผลการเรียนก็เช่นเดียวกัน จำเป็นต้องดำเนินการอย่างถูกต้อง สอดคล้องกับหลักสูตรเพราะคุณภาพการวัดและประเมินผลเกี่ยวข้องกับคุณภาพการศึกษาโดยรวม นอกจากนั้นการวัดและประเมินผลระดับนี้ยังมีความหมายและมีความสำคัญอย่างยิ่งคือผู้เรียนเพราะการประเมินจะถูกบันทึกเป็นหลักฐานรับรองประสิทธิภาพของผู้เรียน ซึ่งจะมีผลต่อการศึกษาต่อ และใช้เป็นหลักฐานในการสมัครงาน ดังนั้นมิใช่เพียงสถาบันการศึกษาเท่านั้นที่ต้องการความถูกต้องและน่าเชื่อถือของการประเมินผลการเรียนของผู้เรียน สังคมภายนอกทั่วไป รวมทั้งสถานประกอบการต่าง ๆ ก็พึงประสงค์เช่นเดียวกัน (ไพศาล หวังพานิช. 2545 : 1)

การวัดและการประเมินผลการศึกษาที่มีความสำคัญ คือ ทำให้ได้ข้อมูลที่แสดงถึงพัฒนาการ ความก้าวหน้าความสำเร็จ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ สถานศึกษาต้องจัดทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนขึ้นในแต่ละสถานศึกษา โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา (กรมวิชาการ. 2545 ก : 24) เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้ปฏิบัติร่วมกัน เป็นไปในทิศทางเดียวกัน การวัดและประเมินผลการศึกษาจะเป็นการสร้าง ความมั่นใจเกี่ยวกับคุณภาพของผู้เรียนในระดับต่าง ๆ เจตนาการวัดและการประเมินผล คือ ช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนและพัฒนาการสอนของครู ถ้าการสอนกับการวัดและประเมินผลแยกออกจากกันกล่าวคือทำการวัดและประเมินผลการเรียนโดยการสอบ ทำให้เด็กเกิดความเครียดได้ เพราะการสอบแบบเดิม ๆ เป็นเสมือนการหาจุดด้อยของนักเรียน ซึ่งที่จริงแล้วนักเรียนแต่ละคนมีความรู้ความสามารถแตกต่างกันตามศักยภาพ การสอบแบบเดิม ๆ จึงมิใช่การประเมินความก้าวหน้าของการเรียนการสอน (ภัทรา นิคมานนท์. 2543 : 14)

ไพศาล หวังพานิช (2545 : 1-21) กล่าวว่า การดำเนินการด้านการวัดและประเมินผลที่ครูอาจารย์จำนวนหนึ่งในสถานศึกษามักถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นข้อสังเกตหรือเป็นประเด็นปัญหาหลักก็คือ การวัดและประเมินผลไม่เป็นระบบหรือขาดการวางแผน ดำเนินการวัดและประเมินผลตามความเคยชินหรือตามหน้าที่ ไม่เห็นความสำคัญ ขาดเป้าหมายที่ชัดเจน ไม่ได้กำหนดกรอบการวัดและประเมินผลในรายวิชาที่ตนเองรับผิดชอบ โดยบางครั้งไม่ทราบว่าต้องวัดและประเมินผลด้านใดบ้าง ประการที่สอง วัดและประเมินผลไม่สอดคล้องความเป็นจริง มักประเมินเพียงสิ่งที่ผู้สอนบอกและให้จดจำ ไม่ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะด้านอื่น ๆ เช่น ด้านความคิด การแก้ปัญหา

การประยุกต์ใช้ความรู้ เหตุผลเชิงวิเคราะห์ ตลอดจนคุณธรรมด้านต่าง ๆ ซึ่งไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตรและไม่ตรงตามสภาพจริงของชีวิต ประการสุดท้าย วัดประเมินผลด้วยวิธีหรือเครื่องมือที่ขาดคุณภาพ ใช้เครื่องมือวัดไม่ตรงจุดประสงค์ เครื่องมือขาดความชัดเจน ไม่ให้ความเป็นธรรมแก่นักเรียน เครื่องมือประเภท “ข้อสอบ” ด้อยคุณภาพ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีสถานศึกษาในสังกัด 238 โรงเรียน และในปีการศึกษา 2552 โรงเรียนทุกโรงได้เริ่มใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามความพร้อมของแต่ละโรงเรียน และจากรายงานสรุปข้อค้นพบจากการนิเทศ ติดตามการพัฒนาและการใช้หลักสูตรสถานศึกษามาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พบว่า การวัดและประเมินผลเป็นประเด็นแรกที่ต้องมีการพัฒนา เนื่องจากครูผู้สอนในแต่ละโรงเรียนยังขาดความเข้าใจและมีการตีความที่คลาดเคลื่อน เกี่ยวกับข้อมูลในเรื่องแนวทางการปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ไม่มีการวางแผน การวัดไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงในเนื้อหาวิชา และเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและการประเมินผลไม่หลากหลาย ยังยึดติดกับการวัดผลโดยใช้แบบทดสอบซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ในมาตรฐานที่ 5 ความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร อยู่ในระดับปรับปรุง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3. 2552 : 2)

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ยังเป็นเรื่องที่ใหม่ในวงการศึกษาผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพการบริหารงานด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยให้ครูผู้สอนแสดงความคิดเห็นต่อสภาพการวัดและประเมินผลดังกล่าวเพื่อนำผลการวิจัยไปปรับปรุง พัฒนางานวิชาการการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อสภาพการบริหารงานด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยจำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ครูผู้สอนเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 แตกต่างกัน

2. ครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 แตกต่างกัน

2. ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 แตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงสภาพการบริหารงานด้านการวัดและประเมินการเรียนรู้ในด้านการกระบวนการบริหารการประเมินผลการเรียนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ของครูในสถานศึกษา

2. เป็นข้อเสนอแนะให้ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องทราบถึงมาตรฐานและคุณภาพการดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครู เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการวางแผนในการปรับปรุงและพัฒนาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาสภาพการบริหารงานด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ใน 5 ด้าน ดังนี้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3. 2552 : 4-5)

- 1.1. ด้านกระบวนการบริหาร
- 1.2. ด้านการวัดและประเมินผล 8 กลุ่มสาระ
- 1.3. ด้านการวัดและประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 1.4. ด้านการวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์

1.5. ด้านการวัดและประเมินผลการอ่าน คิควิเคราะห์ และการเขียน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 238 โรงเรียนทั้งสิ้น 3,617 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 148-149) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 351 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling)

3. ตัวแปร ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 เพศ จำแนกเป็น

3.1.1.1 ชาย

3.1.1.2 หญิง

3.1.2 ระดับการศึกษา จำแนกเป็น

3.1.2.1 ปริญญาตรี

3.1.2.2 สูงกว่าปริญญาตรี

3.1.3 ประสบการณ์ในการทำงาน จำแนกเป็น

3.1.3.1 น้อยกว่า 10 ปี

3.1.3.2 10 - 20 ปี

3.1.3.3 มากกว่า 20 ปีขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพการบริหารงานด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ใน 5 ด้าน ดังนี้

3.2.1 ด้านกระบวนการบริหาร

3.2.2 ด้านการวัดและประเมินผล 8 กลุ่มสาระ

3.2.3 ด้านการวัดและประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3.2.4 ด้านการวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์

3.2.5 ด้านการวัดและประเมินผลการอ่าน คิควิเคราะห์ และการเขียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล ร่องรอยหลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้สามารถจัดให้มีขึ้นทั้งระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติคุณลักษณะที่ระบุไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้ถือเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้เรียนทุกคน ในการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2. สภาพการดำเนินงานด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง การปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ใน 5 ด้านคือ

2.1 กระบวนการบริหาร หมายถึง กระบวนการดำเนินงานวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

2.2 การวัดและประเมินผล 8 กลุ่มสาระ หมายถึง กลุ่มขององค์ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันตามศาสตร์ต่าง ๆ โดยหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดแบ่งกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็น 8 กลุ่ม ได้แก่ 1) ภาษาไทย 2) คณิตศาสตร์ 3) วิทยาศาสตร์ 4) สังคม ศาสนาและวัฒนธรรม 5) สุขศึกษาและพลศึกษา 6) ศิลปะ 7) การงานอาชีพและเทคโนโลยี 8) ภาษาต่างประเทศ

1) สาระการเรียนรู้แกนกลาง หมายถึง องค์ความรู้และทักษะ รวมทั้งเจตคติ และค่านิยมที่จำเป็นซึ่งผู้เรียนทุกคนควรเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

2) สาระ หมายถึง กลุ่มย่อยภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ประกอบด้วย 6 สาระ ได้แก่ 1) จำนวนและการดำเนินการ 2) การวัด 3) เรขาคณิต 4) พีชคณิต 5) การวิเคราะห์ข้อมูลและความน่าจะเป็น 6) ทักษะ/กระบวนการทางคณิตศาสตร์

3) สาระการเรียนรู้ หมายถึง องค์ความรู้ ทักษะ และค่านิยมที่ผู้เรียนควรเรียนรู้ เพื่อจะช่วยนำพาให้บรรลุคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนด

2.3 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดขึ้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถ

ของตนเองตามศักยภาพอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคมสามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขผู้เรียนสามารถเลือกเข้าร่วมกิจกรรมได้ตามความถนัดและความสนใจ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ 1) กิจกรรมแนะแนว 2) กิจกรรมนักเรียน เช่น ลูกเสือเนตรนารี ชมรม ชุมนุมวิชาการ ฯลฯ 3) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

2.4 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง คุณภาพของผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่กำหนดขึ้น โดยพิจารณาจากสภาพปัญหาของสังคม และการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน ซึ่งทำให้มีความจำเป็นที่ต้องเน้นและปลูกฝังลักษณะดังกล่าวให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนทุกคนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาในองค์รวมทั้งด้านสติปัญญาและคุณธรรม อันจะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงสงบสุขในสังคมโดยรวม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ได้แก่

- 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
- 2) ซื่อสัตย์สุจริต
- 3) มีวินัย
- 4) ใฝ่เรียนรู้
- 5) อยู่อย่างพอเพียง
- 6) มุ่งมั่นในการทำงาน
- 7) รักความเป็นไทย
- 8) มีจิตสาธารณะ

2.5 การวัดและประเมินผล การอ่าน คิควิเคราะห์ และการเขียน หมายถึง การอ่าน การคิควิเคราะห์ และการเขียนข้อความของผู้เรียนตามเกณฑ์ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

3. ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครูที่ได้รับแต่งตั้งจากโรงเรียนให้ทำหน้าที่ปฏิบัติ การสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

4. ระดับการศึกษา หมายถึง วุฒิการศึกษาสูงสุดของครูที่ปฏิบัติการสอนซึ่งแบ่งเป็น

- 6.1 ปริญญาตรี
- 6.2 สูงกว่าปริญญาตรี

5. ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตั้งแต่ได้รับการบรรจุ
จนถึงปัจจุบัน จำแนกได้ดังนี้

7.1 น้อยกว่า 10 ปี

7.2 10 - 20 ปี

7.3 มากกว่า 20 ปีขึ้นไป

6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 หมายถึง หน่วยงานดูแล
และพัฒนาในเรื่องการจัดการศึกษาประถมศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ เขต 3